

Wp/fvr/Isyŭpia

< Wp | fvrWp > fvr > Isyŭpia

Isyŭpia, ségǎŋ kuldŋabaruŋ Jumbuta'ŋkuri naŋ Kuriŋdittŋ Isyŭpia, namá b̄aruŋ ila-ii asá dééŋ suuruŋrŋŋŋ ine Aprikiyáŋ Dolpá-le. Isyŭpia'ŋ lóó díó namá nii 1,100,000 km² na suuruŋkwa 117 míriŋa na írí na yé namá b̄aruŋ 12 kwǎŋdiigiŋ appâkuŋŋi daldŋ'ŋ díó ǎw kwǎŋ kí kwǎŋ suŋŋŋŋ Aprikiya díó. Na barŭŋá'ŋ deemkuri saasuŋŋá appâ dééŋ deem namá Adís Ábaba-ii.

Isyŭpia ǎtinineŋas kee saasuŋá toya daldŋkwě'ŋ ǎŋgǎnyŋŋ-sí kummé ide suuruŋǎrŋŋ, namá lóóŋá suŋŋâ-lé nyaalŋŋ ila lóó-le ǎl daldŋ kwě waarkuŋŋo dée-lé kuro mŋŋ tóóriŋ ide Sǎba Túlékuŋŋo-lé namaŋ lóóŋá kerna-lé.

Isyŭpia b̄aruŋ dítiŋjaari naŋ jéláŋáŋ kur'ŋŋ paál-i kí ayéŋá míriŋa suŋŋâ asá bitul. Isyŭpia kuriŋa'ŋ dorá aŋá namá b̄aruŋ ábakuri eŋá suŋŋáŋere dééŋ sime-lé. ǎl gis utobeléŋ tǎwre pááliti b̄aruŋ Abakuri'ŋ dorá asá tuuŋa kí ayéŋápíri IW (Isa'ŋ Waar) na dééŋ kuri'ŋdiŋrŋe Ábakuri Salmaany'ŋŋ ná Yáakuri Sáabaáŋ dóŋa kiá, B̄aruŋabakuri Ábakuri Minilik waarkuŋŋo'ŋ dóŋa kiyá. B̄aruŋabakuri Aksum namá bugulin dorol aŋá ide suuruŋǎrŋŋ mŋŋ kí (1st) ayéŋápíri waarkuŋŋo-lé IA (Isa'ŋ ayé-lé) namaŋ-si pōyyá (10th) ayéŋápíri-lé. Namaŋ ila dío-lé (19th) ayéŋápíri k̄arŋ kwǎ-lé, Isyŭpia Aprikiya-sís Járrŋŋí, yé ila tin-lé namá b̄aruŋ dítiŋjaari kééŋá tog b̄ar Aprikiya díó asá taga b̄aruŋa'ŋ gorgôs ás eŋa ba delliŋ, ná dééŋ suur sís keera Urubbiŋáŋ b̄aruŋa'ŋ korgôs-lé.

Isyŭpia yé órréŋá kúóŋ lé-ii na órréŋás kerker-si kee, naŋ-si jombóro kee, dorá kuriŋdittŋŋ na kuriŋa dééŋ juuŋ-lé kí órréŋá tǎǎrŋ saasuŋá appâ Misíŋá namá lia Isláám. Ayé 2010-lé Isyŭpia'ŋ jombóro saasuŋá appâ keŋá kí TGN (Téréŋá Gábál Nyétiŋ) ine Aprikiyaŋ Sǎba. Na inlálláŋ, namás k̄aŋ ná díúŋ daldŋá-lé saasuŋá ire, kí rimŋŋjwŋŋ ŋlol délliŋ 49%.